

Ara ja ho tenim clar?

EL GOVERN DEL PRESIDENT
PUIGDEMONT HA DE PILOTAR UN
ARTEFACTE QUE HO TÉ TOT EN
CONTRA MENYS UNA COSA: LA
CONSCIÈNCIA MAJORITÀRIA QUE NO
ÉS LA MATEIXA COSA SER UNA REGIÓ
QUE UNA REPÚBLICA.

Tot i que la meva incultura futbolística és absoluta, he sentit dir que un dels encontres més conflictius i potencialment perillosos de la lliga espanyola és el que protagonitzen el Betis i el Sevilla. Aquesta animadversió em sembla més aviat incomprendible. En tot cas, els seguidors d'ambdós equips han acabat generant una difusa –però en aparença irrenunciable– identitat que no té a veure amb nacions, ni tans sols amb regions, sinó... amb barris. Els sentiments d'adscripció identitària resulten tan complexos que sovint ens confonen. En el cas que comentem, sembla clar que ningú amb una mica de seny gosaria emprar termes com *nacionalisme*; fóra un despropòsit. En altres de molt semblants, en canvi, aquesta paraula es dona per suposada. Ens hem acostumat a ubicar qualsevol reivindicació vagament territorial en l'esfera del nacionalisme. Fins fa ben poc, quan una determinada comunitat de persones protestava, posem per cas, perquè rebia un tracte fiscal desfavorable, o perquè havia d'assumir despeses que altres comunitats de persones ni tan sols coneixen, com ara els peatges de les autopistes, sorgia la sabuda paraula: *nacionalisme*. En pocs anys, les coses han canviat molt. L'enfrontament furibund entre el Betis i el Sevilla continua sent misteriós per a un català; el frec entre Catalunya i Espanya, però, sembla que ja comença a estar molt més clar per a un asturià o un andalús, tant si és del Sevilla com del Betis. Fins i tot, potser comença a estar clar... per a als mateixos catalans. Clar del tot? Aquí cal apel·lar per força a una mínima perspectiva històrica.

Una de les enquestes més comentades i debatudes de la nostra història recent és la que va publicar el Centro de Estudios Sociológicos (CIS) el març de

FERRAN
SÁEZ MATEU

2001, fa 15 anys, sota el títol "Situación social y política de Cataluña". La pregunta 25 era: "Personalment, vostè estaria a favor o en contra que Catalunya fos independent". Hi havia un 35,9 % de catalans a favor i un 48,1 % en contra. Resulta, però, que a la pregunta 26 ("Creu que si Catalunya fos independent s'hi viuria millor, igual o pitjor que fins ara?") la resposta majoritària (un 27,7%) és que s'hi viuria millor o bé igual (24, 5%). Només un 23,2% opinava que s'hi viuria pitjor. Aquesta és la primera paradoxa que convé recordar 15 anys després. La segona dada encara era encara més cridanera i tot. Resulta que hi havia quasi un 36% de catalans que estava a favor de la independència, però quan es preguntava pel model territorial (ítems 5 i 6 de l'enquesta) només un 19,2% estaven

a favor d'exercir el dret a l'autodeterminació per arribar a constituir un Estat català independent. La resposta majoritària era que Catalunya havia de continuar sent una comunitat autònoma però amb més competències (35,9%) o amb les mateixes d'ara (34,3%). Vostès entenen alguna cosa? Jo tampoc. Podríem desgranar moltes altres respostes paradoxals d'aquella enquesta de fa una dècada i mitja, però no és l'objectiu d'aquest article.

El país que haurà de comandar el president Puigdemont continua sent un punt paradoxal –per no dir contradictori– en molts aspectes. En altres, però, sospito que les coses comencen a estar més clares. Ara ja sabem què vol dir ser del Betis i què significa ser del Sevilla, per seguir amb la metàfora futbolística. Semblen el mateix, sí, però representen coses ben diferents. Vull dir que aquella confusió de fa 15 anys, aquella poti-poti on suraven caòticament conceptes tan diversos com identitat, benestar, model territorial, etc. s'han anat sedimentant i ara estan, si més no, diferenciats. No és el mateix ser del Betis que del Sevilla, encara que als que no sabem res de futbol ens costi d'entendre-ho; i no és el mateix ser a Espanya que no ser-hi. Els 300.000 vots que li falten al sobiranisme per avançar amb decisió i plena legitimitat internacional han de sorgir d'aquesta senzilla constatació. El Govern de Puigdemont ha de pilotar un artefacte que ho té tot en contra. O gairebé tot... En qualsevol cas, les respostes desconcertants –i desconcertades– de fa 15 anys a la famosa enquesta del CIS, potser la primera feta per un organisme institucional espanyol que tractava tan obertament la qüestió, han quedat enrere. O això m'agradaria pensar.

Escriptor i professor a la URL